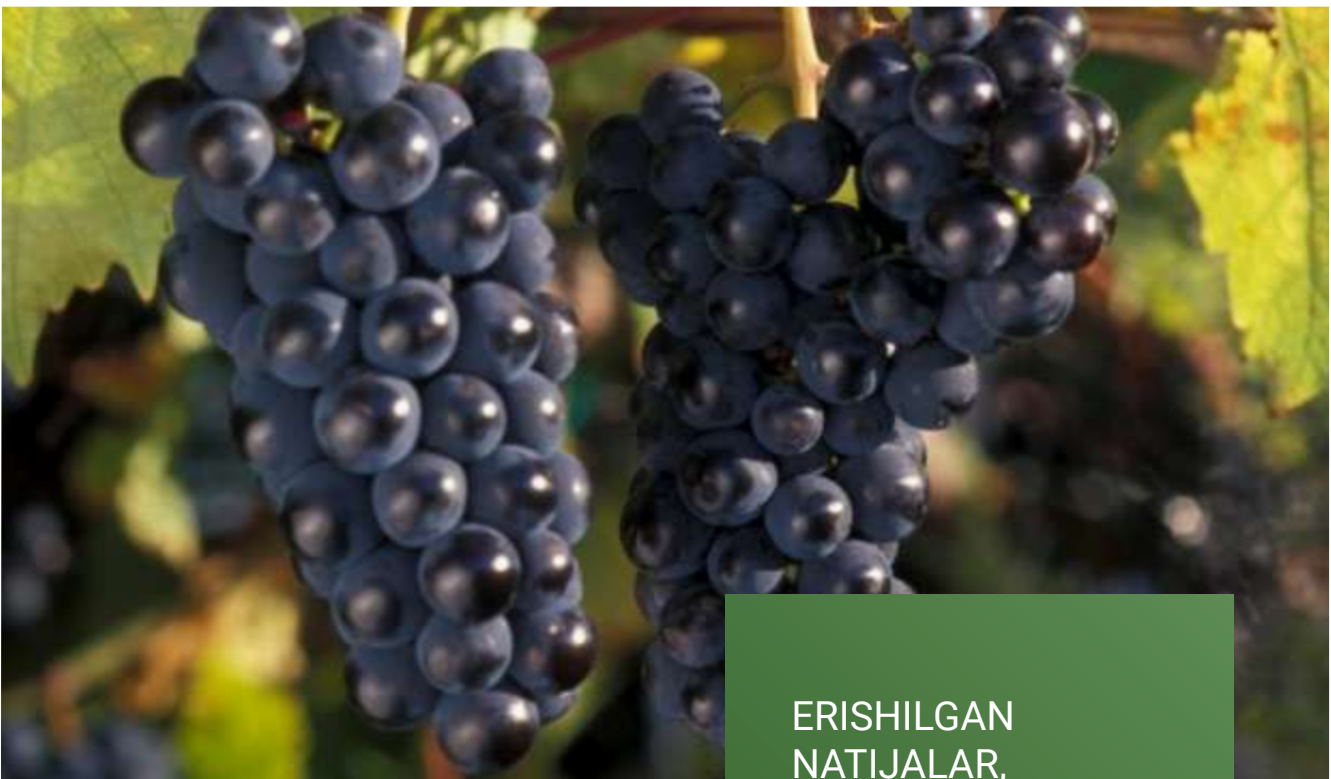

O'ZBEKISTON QISHLOQ XO'JALIGINING YILLIK HISOBOTI

AGRICULTURE ANNUAL REPORT 2023

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
QISHLOQ XO'JALIGI
VAZIRLIGI

ERISHILGAN
NATIJAR,
TAHLILLAR
VA TENDENSIYALAR

2023-YIL

SO'Z BOSHI

Yurtimizda qishloq xo'jaligining rivoji, uni diversifikatsiyalash bugungi kundagi oldimizda turgan dolzarb vazifalardandir. Zero, o'zaro mahsulot yetkazib berishda "yashil yo'laklar"ni yanada keng joriy etish qishloq xo'jaligidagi samarali hamkorlikka yordam beradi. Shuningdek, agrosanoat majmuasi bo'yicha kengash va MDHning boshqa tuzilmalarining qishloq xo'jaligi sohasidagi faoliyatini faollashtirish zarur bo'ladi. So'nggi yillar aynan qishloq xo'jaligida sinovli davrlarni boshdan kechirayotganiga qaramay, aholini asosiy turdagi qishloq xo'jaligi mahsulotlari bilan uzluksiz ta'minlashga erishilib kelinmoqda.

Buyuk Alisher Navoiy bobomizning: "Odamiy ersang, demagil odami, Onikim, yo'q xalq g'amidin g'ami", degan hikmatli so'zlari dunyoda insonlarning dardu tashvishlarini o'ylab yashash – odamiylikning eng oliy mezonidir degan ma'nodagi fikrlari biz-qishloq xo'jaligi zaxmatkashlari uchun yurtimizda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda dasturilamal bo'lib xizmat qilmoqda.

So'nggi vaqtda asosiy oziq-ovqat mahsulotlarining narxi jadal o'sib borayotgani, dunyoning ba'zi mintaqalarida aholi keskin oziq-ovqat taqchilligini boshidan kechirayotgani kuzatilmoqda.

Bunday tahdidlarni bartaraf etish bo'yicha xorijiy hamkor mintaqalar o'rtasida hamkorlikda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash yo'llarini izlash, BMTning Oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi tashkiloti (FAO) shafeligida mamlakatlar qishloq xo'jaligi vazirlarini uchrashuvlarini tashkil etishni taqozo etadi.

Mamlakatimizda ekin maydonlaridan samarali foydalanish, fermer, dehqon xo'jaliklari, qishloq xo'jaligi tashkilotlari va tomorqa yer egalari huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, qishloq joylarda aholining bandligini ta'minlash va farovonligini yuksaltirish bo'yicha tizimli ishlar amalga oshirilmoqda.

Ushbu hisobotda 2023-yilda O'zbekistonning agrar va oziq-ovqat sektorida amalga oshirilgan keng ko'lamli islohotlar natijalari taqdim etilgan. Shu bilan birga, sohada amalga oshirilgan choralar, erishilgan natijalar hamda davlat siyosatining istiqbolli choralari o'zida qamrab olgan.

Mamlakatimizda agrar va oziq-ovqat tarmog'ini rivojlantirish yakunlarini sarhisob qilishga qaratilgan mazkur hisobotda 2023-yilda sohada amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar, 2030-yilgacha qishloq xo'jaligi sohasini rivojlantirish strategiyasi hamda Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida belgilangan maqsad va ustuvor yo'nalishlarning maqsadli ko'rsatkichlariga erishish natijalari atroflicha tahlil qilingan. Shuningdek, hisobotda qishloq xo'jaligining holati va istiqbollari qisqa va yaqqol tarzda tavsiflovchi muhim axborot-tahliliy ma'lumotlar Qishloq xo'jaligi vazirligi uchun keyingi qadamlarni belgilashda foydali bo'lishi nazarda tutiladi.

Fermerlar, dehqon xo'jaliklari va boshqa qishloq xo'jaligi korxonalarini tez o'zgaruvchan bozor sharoitlariga moslashishda qiyinchiliklarga duch kelayotgan bir paytda davomiy va jiddiy islohotlarni boshlash orqali qishloqdagi dehqon, fermer masalasini hal qilish, og'irini yengil qilish asosiy vazifamiz ekanligini davlat rahbari tomonidan ta'kidlab o'tgan.

Jumladan, agrar va oziq-ovqat sohasida investitsion muhitni yanada yaxshilash orqali investitsion jozibadorlikni oshirish, zaruriy qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ekishni rag'batlantirish orqali oziq-ovqat xavfsizligi barqarorligini ta'minlash hamda import qilinadigan mahsulot hajmini bosqichma-bosqich qisqartirish, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sug'urtalashning ilg'or va samarali tizimini joriy etish, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlarini muvofiqlashtirish asosiy vazifalarimizdan hisoblanadi.

2024-yilda yangi institutsional islohot natijasida respublika qishloq xo'jaligi sohasida yagona davlat siyosatini yuritish va ijro organining yagona tizimi shakllantirilib, amalga oshirilayotgan ishlar to'g'risida keng jamoatchilikni xabardor qilib borishni maqsad qilganmiz.

Hisobotda hududlar kesimida sohaning asosiy tarmoqlari: Dehqonchilik, chorvachilik, o'rmon xo'jaligi, baliqchilik qishloq xo'jaligida xizmatlar ko'rsatish va ovchilik sohalari holatini tavsiflovchi ko'rsatkichlarga, shuningdek asosiy amalga oshirilgan islohotlarni umumiy tavsiflash ma'lumotlariga asosiy o'rin ajratilgan.

1-BOB. O‘ZBEKISTON QISHLOQ XO‘JALIGIDA ISLOHOTLAR

1.1. Qishloq xo‘jaligida islohotlar

So‘nggi yillarda sohani barqarorligini ta‘minlash bo‘yicha qabul qilingan ko‘plab chora-tadbirlar, tarkibiy islohotlar o‘zining ijobiy natijalarini bermoqda. O‘tgan yil davomida, jiddiy muammolarga qaramay, bizning oziq-ovqat va qishloq xo‘jaligi tizimlarimiz mustahkam va barqaror bo‘lib qolmoqda. Bu esa shakllangan sektor tajribasi hamda ta‘minot zanjiri tuzilmalarining ishonchligidan dalolat beradi. Pirovardida, iste‘molchilarimiz uchun keng turdagi yuqori sifatli, arzon qishloq xo‘jaligi va oziq-ovqat mahsulotlaridan muntazam foydalanish imkoniyati yaratilmoqda.

Vazirlik qishloq xo‘jaligi va oziq-ovqat xavfsizligi sohasida yagona davlat siyosatini amalga oshiruvchi davlat boshqaruvi organi hisoblanishi O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 9-iyuldagi 571-son qarorining 1-ILOVAsi bilan belgilab qo‘yilgan. Ushbu vakolati doirasida vazirlik tomonidan 2019-2023-yillarda qishloq xo‘jaligi sohasiga doir 331 ta normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilingan.

Xususan, 2023-yilda agrar islohotlarni takomillashtirish bo‘yicha 14 ta qonun loyihasi, 17 ta Prezident Farmoni loyihasi, 22 ta Prezident Qarori loyihasi, 91 ta Hukumat Qarori loyihalari ishlab chiqilib, ulardan 55 tasi, jumladan 4 ta Qonun, 8 ta Prezident Farmoni, 16 ta Prezident Qarori, 26 ta Hukumat qarori normativ hujjatlar qabul qilindi.

O‘zbekiston Respublikasining qonunlari:

1. 2023-yil 21-avgustdagi “Veterinariya to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuniga o‘zgartirishlar kiritish haqida O‘RQ-864-sonli qonuni.

Ushbu Qonun bilan Samarqand veterinariya meditsinasi instituti — “Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti”ga o‘zgartirildi. Bu bilan sohaga kadrlar tayyorlash ko‘lami kengaytirish maqsad qilindi.

2. 2023-yil 23-oktyabrdagi “Yer to‘g‘risidagi qonunchilik takomillashtirilishi munosabati bilan O‘zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritish to‘g‘risida” O‘RQ-871 — sonli qonuni. Mazkur Qonun ijara munosabatlari yanada kengayishiga, servitut belgilash bilan bog‘liq munosabatlarni huquqiy jihatdan tartibga solishga, yer egalari, yerdan foydalanuvchilar, yer uchastkalari ijarachilari va mulkdorlarining huquqlari ishonchli himoya qilinishiga xizmat qiladi.

3. 2023-yil 9-noyabrdagi “O‘simliklarni himoya qilish to‘g‘risida” O‘RQ-877-sonli qonuni.

Ushbu Qonunning maqsadi o‘simliklarni himoya qilish sohasidagi munosabatlarni tartibga solishdan iborat bo‘lib, o‘simliklarni himoya qilish sohasidagi qonuniylik, inson sog‘lig‘i va atrof-muhit xavfsizligining ustuvorligi, tizimlilik va uzluksizlik, biologik usulni qo‘llash ustuvorligi, ochiqlik va shaffoflik kabi asosiy prinsiplar belgilab qo‘yildi.

4. 2023-yil 9-noyabrdagi “O‘zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga dehqon xo‘jaligini yuritish uchun ajratiladigan yer uchastkalarining o‘lchamini oshirishga qaratilgan o‘zgartirishlar va qo‘shimcha kiritish to‘g‘risida” O‘RQ-876-sonli qonuni.

Mazkur Qonun bilan O‘zbekiston Respublikasining Yer kodeksiga va “Dehqon

xo‘jaligi to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuniga mamlakatning ayrim hududlarida chorva ozuqasi ekinlarini yetishtirish maqsadida dehqon xo‘jaligini yuritish uchun ajratiladigan yer uchastkalarining eng ko‘p o‘lchamini 1 gektardan 5 gektarga oshirishni nazarda tutuvchi o‘zgartirishlar va qo‘shimcha kiritildi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining farmonlari:

1. 2023-yil 10-yanvardagi “O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 15-dekabrda “tashqi bozorlarda mahalliy mahsulotlar eksport qilinishini rag‘batlantirish va raqobatdoshligini ta‘minlash yuzasidan qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-5286-son farmoniga o‘zgartirish kiritish to‘g‘risida” PF-1-sonli farmoni.

Respublikada parrandachilikni yanada rivojlantirish, bedana go‘shiti yetishtirishni sanoatlashtirish hamda mahalliy tadbirkorlik subyektlarining eksport salohiyatini kengaytirishni qo‘llab-quvvatlash ko‘zda tutildi.

2. 2023-yil 10-yanvardagi “Paxta-to‘qimachilik klasterlari faoliyatini qo‘llab-quvvatlash, to‘qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini tubdan isloh qilish hamda sohaning eksport salohiyatini yanada oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PF-2-sonli farmoni.

Mazkur Farmon bilan keyingi besh yilda paxta tolasini chuqur qayta ishlash orqali yuqori qo‘shilgan qiymatli tayyor mahsulotlar, to‘qimachilik mahsulotlari ishlab chiqarish hajmini 2,1 baravarga va eksport ko‘rsatkichini 2,6 baravarga oshirishni ta‘minlash hamda gilam va uy to‘qimachilik mahsulotlari ishlab chiqarishni yangi bosqichga olib chiqish maqsadida:

-Tiklanish va taraqqiyot jamg‘armasi tomonidan gazlama, trikotaj mato va tayyor tikuv-trikotaj mahsulotlari eksport qiluvchi korxonalarni uzluksiz, jumladan revolver kreditlash asosida aylanma mablag‘ bilan ta‘minlash uchun Eksportni rag‘batlantirish agentligi huzuridagi Eksportni qo‘llab-quvvatlash jamg‘armasiga, uning buyurtmasiga asosan 2023-yilda 100 million AQSH dollari va 2024-yilda 150 million AQSH dollari miqdoridagi mablag‘lar 2024-yil avgustdan boshlab 2026-yil 1-yanvarga qadar qaytarish sharti bilan yillik 4 foiz stavkada ajratilishi;

- Tijorat banklarida, ularning buyurtmasiga asosan 50 million AQSH dollari miqdorida, 10 yil muddatga, 3 yillik imtiyozli davr bilan yillik 4 foiz stavkada va qolgan davr uchun yillik 5 foiz stavkada quyidagi mezonlar bo'yicha gazlama, gilamchilik, bo'yash-pardoqlash, tayyor tikuv-trikotaj mahsulotlari ishlab chiqarish loyihalariga kredit liniyalari ochilishi;

- Andijon, Namangan va Qashqadaryo viloyatlarida to'qimachilikka ixtisoslashgan kichik sanoat zonalari hamda Toshkent viloyatida to'qimachilik va charm sanoati mahsulotlarini chuqur qayta ishlashga ixtisoslashgan industrial texnopark hududlari;

-2026-yil 1-oktyabrga qadarto'qimachilik va tikuv-trikotaj korxonalarini tomonidan O'zbekiston Respublikasi hududiga olib kirishda bojxona bojidan ozod qilinadigan ayrim tovarlar ro'yxati belgilab berildi.

3. 2023-yil 16-fevraldagi "Yaylovlarni muhofaza qilish va ulardan oqilona foydalanishni ta'minlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PF-24-sonli farmoni.

Farmonda Ispaniya va Portugaliyaning yetakchi kompaniyalari bilan hamkorlikda xalqaro moliya institutlarining 7,8 mln AQSH dollari miqdoridagi grant mablag'lari hisobidan 2023-yilda Qashqadaryo va Samarqand viloyatlarida yillik quvvati 10 ming tonna bo'lgan mayda shoxli mollar uchun vitamin va minerallar bilan boyitilgan omuxta yem ishlab chiqaruvchi korxonalar va Samarqand viloyatida Qorako'lchilik va cho'l ekologiyasi ilmiy-tadqiqot instituti bazasida Chorva hayvonlari genetik tadqiqoti laboratoriyasini tashkil qilish;

Yaylov xo'jaligini rivojlantirish uyushmasiga a'zo qorako'lchilik-naslchilik xo'jaliklarida 500 ming bosh mayda shoxli mollarni raqamli identifikatsiya qilish va bunda, ushbu omuxta yem ishlab chiqarish korxonalarini tomonidan yomg'irlatib

sug'orish texnologiyasini joriy etgan holda don yetishtirish uchun Qo'mitaga qarashli 800 gektar yaylov o'zlashtirish;

Xalqaro moliya institutlarining jalb etilgan mablag'lari hisobidan Qo'mitaga qarashli 500 gektar yaylovda quyosh energiyasida ishlaydigan nasos agregatlari yordamida yerosti suvlarini chiqarish hamda tomchilatib sug'orish texnologiyasini joriy etish bo'yicha namunaviy pilot loyihani amalga oshirish uchun jumladan Fransiya taraqqiyot agentligining (chorvachilikni rivojlantirish uchun ajratilgan) grant mablag'larini ajratish choralari ko'rish belgilandi.

4. 2023-yil 1-iyundagi "Pillachilik sohasida kasanachilikni qo'llab-quvvatlash hamda pilla yetishtirish uchun ozuqa bazasini yanada kengaytirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida" PF-85-sonli farmoni.

Farmonda hududlarda ipak qurtini parvarishlash, yetishtirilgan pilla xom ashyosini xarid qilish, qayta ishlash, qo'shilgan qiymat zanjirini yaratish, tayyor mahsulotni ichki bozorga yo'naltirish va eksport qilish bilan shug'ullanadigan yangi pillachilik klasterlari tashkil etish;

tut ko'chatlarini yetishtirish, tutzorlarni barpo qilish, ipak qurtini parvarishlash, pilla xom ashyosini tayyorlash bilan shug'ullanadigan pillachilik va tutchilik yo'nalishidagi yangi fermer xo'jaliklari tashkil etish belgilandi.

5. 2023-yil 10-iyundagi "Ma'muriy islohotlar doirasida qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida" PF-90-sonli farmoni.

Farmonda Qishloq xo'jaligi vazirligi faoliyatining ustuvor yo'nalishlari;

Qishloq xo'jaligi vazirligining tashkiliy tuzilmasi;

Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish qo'mitasining tashkiliy tuzilmasi;

Ipakchilik va jun sanoatini rivojlantirish qo'mitasining tashkiliy tuzilmasi;

O'simliklar karantini va himoyasi agentligining tashkiliy tuzilmasi;

Qishloq xo'jaligida xizmatlar ko'rsatish agentligining tashkiliy tuzilmasi;

Agrosanoat majmui ustidan nazorat qilish inspeksiyasining tashkiliy tuzilmasi;

Qishloq xo'jaligi sohasida islohotlarni chuqurlashtirish va tizim faoliyatini transformatsiya qilish bo'yicha "yo'l xaritasi";

Qishloq xo'jaligi vazirligi va uning tizimidagi xodimlarni moddiy qo'llab-quvvatlash bo'yicha choralar belgilab berildi.

6. 2023-yil 19-iyundagi "Qishloq xo'jaligini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash xarajatlarini moliyalashtirishning uzluksizligini ta'minlash to'g'risida" PF-98-sonli farmoni.

Farmonda qishloq xo'jaligini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash bilan bog'liq xarajatlarni moliyalashtirish uchun Tiklanish va taraqqiyot jamg'armasi hisobidan Iqtisodiyot va moliya vazirligiga Qishloq xo'jaligini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash jamg'armasi uchun 250 million AQSH dollari 12 oy muddatga foizsiz ajratilishi belgilab qo'yildi.

7. 2023-yil 19-iyundagi "Qishloq xo'jaligiga mo'ljallanmagan yer uchastkalariga nisbatan xususiy mulkchilik instituti joriy etilishi va mulk huquqining daxlsizligiga oid qonunchilik takomillashtirilishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ayrim hujjatlariga o'zgartirishlar kiritish, shuningdek, ba'zilarini o'z kuchini yo'qotgan deb hisoblash to'g'risida" PF-99-

sonli farmoni.

Farmonda qishloq xo'jaligiga mo'ljallanmagan yer uchastkalarini mulk va ijara huquqi asosida elektron onlayn-auksion orqali berish (realizatsiya qilish);

yer uchastkalarini to'g'ridan-to'g'ri ajratishni nazarda tutuvchi tartiblar, imtiyoz va istisnolarni qonunchilikdan to'liq chiqarib tashlash;

qishloq xo'jaligiga mo'ljallanmagan yer uchastkalarini xususiylashtirish va ijaraga berishdan tushadigan mablag'larni taqsimlashning yagona tartibini belgilash;

jismoniy va yuridik shaxslarga yetkazilgan mulkiy zararlarni kompensatsiya qilish bo'yicha respublika va hududiy maqsadli jamg'armalar faoliyatini tartibga soluvchi qonunosti hujjatlarini takomillashtirish;

yer to'g'risidagi qonunosti hujjatlaridagi o'zaro nomuvofiqliklarni bartaraf etish belgilandi.

8. 2023-yil 12-dekabrda "Qishloq xo'jaligida erkin bozor munosabatlarini yanada rivojlantirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida" PF-205-sonli farmoni.

Farmonda qishloq xo'jaligida erkin bozor munosabatlarini yanada rivojlantirish, paxta-to'qimachilik klasterlari va qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtiruvchilar o'rtasidagi munosabatlarni bozor tamoyillari asosida takomillashtirish, tarmoqda sog'lom raqobat muhitini shakllantirish maqsadida 2024-yil hosilidan boshlab paxta xom ashyosini yetishtiruvchi xo'jaliklar va klasterlar o'rtasida paxta xom ashyosini yetkazib berish bo'yicha fyuchers shartnomalari tuproq hosildorligi normativlari doirasida O'zbekiston respublika tovar-xom ashyo birjasining "paxta xom ashyosi seksiyasi" da har bir hudud bo'yicha alohida o'tkaziladigan savdolar natijalariga ko'ra

Президент қарорлари
<ul style="list-style-type: none"> • Озиқ-овқат технологияси ва муандислиги халқаро институтини ташкил қилиш чора-тадбирлари тўғрисида • Paxta хом ашёси етиштирувчилар фаолиятини янада қўллаб-қувватлашнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида • Қишлоқ хўжалигида аҳоли бандлигини ошириш ва ер участкаларидан самарали фойдаланиш чора-тадбирлари тўғрисида • Илмийлик тармоқини янада ривожлантириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида • Ялония халқаро ҳамкорлик агентлиги (Jica) иштирокида «Мева-сабзавотчилик тармоғида қўشувлиқ қиймат заноири яратилиши ривожлантириш (2-босқич)» лойиҳасини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида • Аграр секторни замонавий қишлоқ хўжалиги техникалари билан таъминлашни рағбатлантиришнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида • 2023 йилда ишлаб хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш, қайта ишлашни кенгайтириш ва қўллаб-қувватлашнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида • Қишлоқ хўжалиги қорқоналари дала четларидagi ер майдонларида маҳсулот етиштириш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида • Халқаро тарафқўи уюшмаси ҳамда Халқаро тикланиш ва тараққиёт банки иштирокида «Чорвачилик соҳасини ривожлантириш (2-босқич)» лойиҳасини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида • Аграр соҳада илм-фан, таълим ва ишлаб чиқаришни интеграция қилиш сифати сифат ва самардорлигини оширишнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида • Қишлоқ хўжалиги соҳасига илгор рақамли технологияларни жорий қилиш чора-тадбирлари тўғрисида • 2023-2026 йилларда узуқчилик ва виночилик соҳасини янада ривожлантиришга қаратилган чора-тадбирлар тўғрисида • Балчиқчилик хўжалиги эҳтиёжлари учун суе хавзаларидан фойдаланиш тартибини такомиллаштириш ҳамда балққ оғлаш ва суе бўйи туркуми масалаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида • Чорвачиликда идентификация қилиш тизимини ва насличлик соҳасини такомиллаштириш оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида • Paxtachчиликда уруқчилик тизимини ривожлантириш ҳамда пaxта ҳосилдорлигини оширишнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида • Насличлик хўжалиқларини давлат томонидан қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида

Вазирлар Маҳкамаси қарорлари
<ul style="list-style-type: none"> • Ерлар дeградациясига қарши курашиш тадбирларини мониторинг қилиш, баҳолаш ва ҳисобот шакллариини ишлаб чиқиш ҳамда уларнинг натижаларини топ этиш тартиби тўғрисидаги низомини тасдиқлаш ҳақида • 2023-2026 йилларда Ўзбекистон Республикасида уруқчилик ва иқбат етиштиришни ривожлантириш миллий дастурини тасдиқлаш тўғрисида • Давлат ветеринария назорати соҳасидаги руҳсат этиш хўсусятига эга айрим ҳужжатларни бeриш тартиби тўғрисидаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тасдиқлаш ҳақида • Қишлоқ хўжалигида мўлжалланган ер участкалари иккарасига доир ҳуқуқий муносабатлар такомиллаштирилиши муносабати билан вазирлар маҳкамасининг «Қишлоқ хўжалигида мўлжалланган ер участкаларини иккарага бeриш тартибига доир норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида» 2023 йил 24 ноябрдаги 709-сон қарорига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш ҳақида • Қишлоқ хўжалиги, мелиорация ва йўл-қурилиш техникаларидан фойдаланиш соҳасида давлат хизматлари кўрсатиш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида • Сирдарё вилоятида қишлоқ хўжалиги инфратузилмасини ривожлантириш жағрамаси тўғрисидаги иқомонни тасдиқлаш ҳақида • Буянлигн ерларни рекултивация қилиш, тупроқнинг унумдор қатламни сўлаш ва ундан оқилона фойдаланишни ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида • Қишлоқ хўжалигида мўлжалланган ва ўрмон фонди ерларининг ер фонди тоифаларини ўзгаришир мақсадларини кўриб чиқиш бўйича Ҳукумат комиссияси тўғрисидаги низомини тасдиқлаш ҳақида • 2023 йил ҳосилдан бугдой харид қилиш ва ички бозорда нархлар барқарорлигини таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида • Асаларчилик тармоқини қўллаб-қувватлаш ва қишлоқ хўжалиги экинларини асалари билан чанглатишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида • Пиллани қайта ишлаш ва пилла қурти уруғини ишлаб чиқаришни қорқонадан пилла бoқувчиларга етказиб бeриган илгор қурти уруғи учун субсидия ажратиш тартиби тўғрисидаги низомини тасдиқлаш ҳақида • Қишлоқ хўжалиги соҳасига илгор рақамли технологияларни жорий қилишнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида • Аграр ва озиқ-овқат соҳалари учун субсидия ажратиш тизимини такомиллаштириш ва унинг самардорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида • Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчиларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш ҳамда субсидия бeриш механизмларини такомиллаштиришга қаратилган ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида • Paxта хом ашёсини етиштирувчилар учун қўшган қиймат солиғини тўлаш ҳамда ҳисобга олиш муддатларини мувофиқлаштириш тўғрисида • Насличлик хўжалиги мақомини бeриш бўйича давлат хизматлари кўрсатишнинг маълумий регламентини тасдиқлаш тўғрисида

- Yaylov yerlardan foydalanish sohasidagi qonunchilik hujjatlari takomillashtirilganligi munosabati bilan Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 5-iyuldagi 504-son qarori bilan tasdiqlangan O'zbekiston Respublikasi hududida chegara rejimi to'g'risidagi nizomga o'zgartirish va qo'shimcha kiritish haqida
- Issiqxonaxo'jaliklari va meva-sabzavotlarni eksport qiluvchi korxonalarning faoliyatini qo'llab-quvvatlashga doir qo'shimchachora-tadbiirlar to'g'risida
- Yer resurslarining holati bo'yicha milliy hisobotni yuritish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida
- Qishloq xo'jaligi ekinlari navlari va darugaylarini davlat nav sivoidan o'tkazilish hamda sohaga elektron identifikatsiyalash tizimi joriy etilishi munosabati bilan Vazirlar Mahkamasining "Qishloq xo'jaligi ekinlari navlarini sinash tizimini takomillashtirish to'g'risida" 2021-yil 27-martdagi 158-son qaroriga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish haqida
- Qoraqalpog'iston Respublikasi so'vikkichli sig'imlar uyushmasiga a'zo subyektlarga kooperatsiya tashkil etgan holda, so'vikkichli sig'imlarni qurish va jilbozlash hamda oqsh va bahor oylarida elekt energiyasi iste'moli xarajatlarining bir qismini oqqash tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida
- Qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat xavfsizligi sohasidagi davlat boshqaruvi takomillashtirilganligi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasi Hukumatining ayrim qarorlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida
- Paxta xom ashyosini yetishtirish va paxta yig'im-terimi xarajatlarini kreditlash hamda ularni realizatsiya qilishning qo'shimchachora-tadbiirlar to'g'risida
- Chorvachilikda identifikatsiya qilish tizimi va nashchlik sohasi takomillashtirish munosabati bilan O'zbekiston Respublikasi Hukumatining ayrim qarorlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida
- Sabzavot, poliz ekinlari va kartoshkachilik ilmiy-tadqiqot instituti faoliyatini yanada takomillashtirish to'g'risida
- Fitosanitariya talablari yengillashtirilishi munosabati bilan Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi hududini o'simliklar karantinidagi zararli organizmlardan himoya qilish va o'simliklar karantini sohasida ruxsat bersh tartib-taomillardan o'tish tartibi to'g'risidagi nizomlarni tasdiqlash haqida" 2018-yil 29-yanvardagi 65-son qaroriga o'zgartirishlar kiritish to'g'risida
- Hayvonlarni identifikatsiya qilish, no'yxatga olish va kuzatish tizimining tartib-taomillari takomillashtirilganligi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasi Hukumatining ayrim qarorlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida

tuzilishi belgilandi.

Bulardan tashqari o'tgan yilda qabul qilingan Prezident qarorlari hamda Vazirlar Mahkamasining sohaga oid qarorlari ro'yxatini e'tiboringizga havola qilamiz:

Amalga oshirilayotgan ishlar tahlili

Qishloq xo'jaligi deganda, bog'u-rog'lar, bepoyon g'alla va paxta dalalari, chorva

hayvonlari, to'kin-sochin dasturxonimiz, umuman butun hayotimiz ko'z oldimizda namoyon bo'ladi.

So'nggi yillarda mazkur soha tubdan isloh qilish bo'yicha tizimli tadbirlarni amalga oshirildi va bugungi kunda ilgari kuzatilmagan yuqori natijalar qo'lga kiritilmoqda.

Bugungi kuchli raqobat hamda iqlim o'zgarishlari sharoitida qishloq xo'jaligiga

innovatsiya va ilg'or ishlanmalarni, intensiv va resurs tejovchi texnologiyalarni, eng asosiysi ilm izchil tatbiq qilinmoqda.

Keyingi paytda butun dunyoda bo'lgani kabi yurtimizda ham tabiat inijliklari tez-tez kuzatilayotgani, suv resurslarining cheklangani ilm-fan va ishlab chiqarish uyg'unligini yanada kuchaytirdi.

O'z navbatida, omilkor dehqonlarimiz zamonaviy bilimlarni o'rganish barobarida, ko'p yillik boy tajribani qo'llash orqali mahoratini oshirib, alohida azmu shijoat ko'rsatishmoqda.

Bunday jonkuyar insonlarni, o'z ishining haqiqiy ustalarini doimo ardoqlaymiz, ularning mehnatini hamisha qadrlaymiz.

Yil boshidagi anomal sovuq, bahordagi jala va yog'ingarchiliklar, yoz chillasining o'ta issiq kelishi va suvning har yilgidan sezilarli darajada kamligi soha mehnatkashlarini yana bir bor sinovdan o'tkazdi.

Shunga qaramasdan, soha rivojiga qaratilgan alohida e'tibor, yaratib berilayotgan munosib mehnat sharoiti tufayli qishloq xo'jaligining barcha tarmoqlarida barakali hosil yetishtirilib, o'tgan yillarga nisbatan yuqori natijalarga erishildi.

Joriy yilda agrar sohada tizimli islohotlarni amalga oshirishga katta e'tibor qaratilib, ma'muriy islohotlar amalga oshirildi.

Soha boshqaruvidagi tarqoq funksiyalar, vazifalar va vakolatlar yagona tizimga integratsiya qilindi.

Qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtiruvchilarni xususan, chorvachilik va issiqxona xo'jaliklarini, paxta-to'qimachilik klasterlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash, hamda uzumchilik va vinochilik sohasini barqaror rivojlantirish, xom ashyo bazasi kengaytirish va eksport hajmini oshirish, agrar sektorni zamonaviy, resurs tejamkor texnikalar bilan ta'minlashni rag'batlantirish bo'yicha yangi mexanizmlar joriy etildi.

Shuningdek, mahsulot yetishtiruvchilarda ixtiyoriylik asosida ekinlarni mustaqil joylashtirish, davlat

idoralari aralashuvini bekor qilish, fermerlarga erkinlik berish bo'yicha qarorlar qabul qilindi.

Ilm va innovatsiyalarga asoslangan zamonaviy agrotexnik tadbirlarni amalga oshirish hamda qishloq xo'jaligi ekinlarini yetishtirishni moliyalashtirish tizimini tubdan isloh qilinishi o'z samarasini berdi.

Biz shu kungacha mamlakatimiz geografik joylashuvi dengizga chiqishga imkoniyat bermasligini muammo sifatida qaragan bo'lsak, qishloq xo'jaligi nuqtayi nazaridan esa bu katta imkoniyatdir.

Dunyoda sodir bo'layotgan global iqlim o'zgarishlari, tabiiy ofatlar ta'siri, avvalambor, dengizga yaqin joylashgan mamlakatlarda suv toshiqini, tuproq unumdor qatlamning yuvilishiga, sho'rlanish darajasi ortib, degradatsiya jarayonlarini keskinlashuviga va tarkibini buzilishiga olib kelmoqda.

Mamlakatimiz Osiyo materigi markazida ekanligi, bu kabi muammolarni qishloq xo'jaligiga ta'sirini kamaytiradi. Biroq, suv tanqisligi, qurg'oqchilik, cho'llanish va sho'rlanish holatlari bizlarni ham chetlab o'tmagan.

Bunday sharoitda tuproq unumdorligini oshirish, yerlar degradatsiyasiga qarshi kurashish masalasini davlat siyosati darajasiga ko'tardik va qishloq xo'jaligi ekotizimini barqarorligini saqlashga qaratilgan sa'y-harakatlarimizni to'g'ri ekanini isbotlamoqda.

Biz har bir qarich yerdan hamda har bir tomchi suvdan unumli foydalanadigan, doimo izlanib, o'ziga xos tajriba yaratgan insonlarni haqiqiy vatanparvar sifatida qadrlaymiz.

Joriy yilda ham mana shundan klasterlar va fermerlar tomonidan 100 ming gektar yerlar foydalanishga kiritilib, oziq-ovqat ekinlari ekildi, mevali bog' va tokzorlar barpo etilmoqda.

Iqlim o'zgarishi, global isish oqibatida

mamlakatimizda suv tanqisligini oldini olish uchun 500 ming gektarda suv tejoychi texnologiyalar joriy qilinib, 3 mlrd kub metr suv iqtisod qilindi va qariyb 1 mln gektardan yerlarning suv

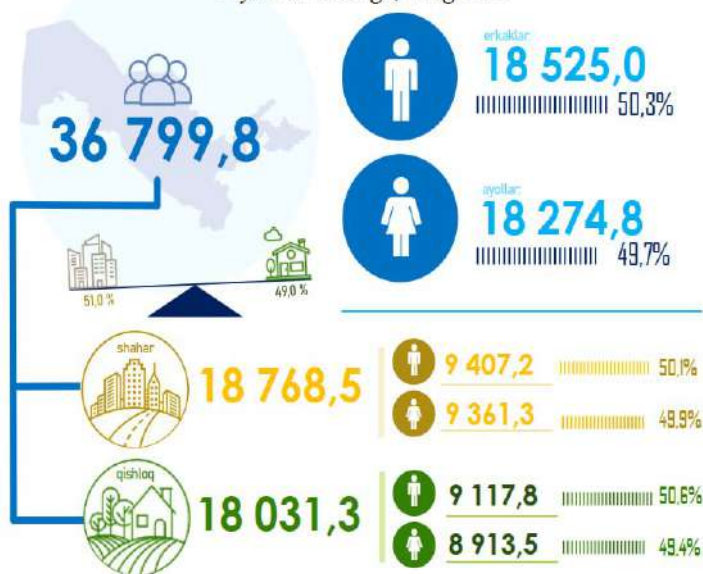
ta'minoti yaxshilandi.

Sohada zamonaviy ilm va innovatsiyalarga asoslangan resurs tejamkor texnologiya va agrotexnik

O'zbekistonda qishloq xo'jaligi Faktlar va tendensiyalar 2023-yil

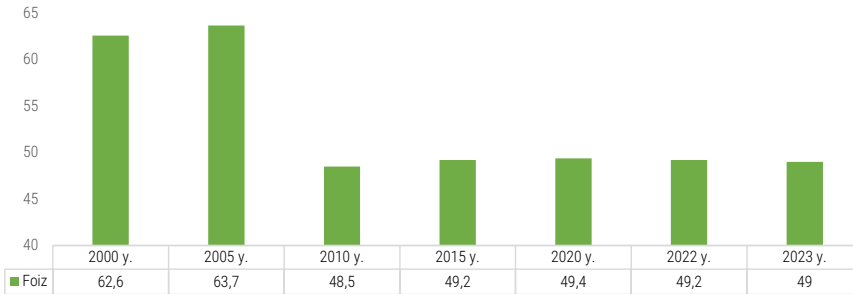
Doimiy aholi sonining jinsi, shahar va qishloq joylari bo'yicha taqsimlanishi

1- yanvar holatiga, ming kishi

O'zbekistonda qishloq joylarda yashovchilarning ulushi (foizda)

Manba: Statistika agentligi

tadbirlarni joriy etish, gumusli bio o'g'itlarni qo'llash hisobiga tuproq sifati yaxshilanib, hosildorlik paxtada 10 foiz, bug'doyda 20 foiz, sabzavot-poliz ekinlarida 25-30 foizgacha oshdi.

Respublikamiz aholisi 36,8 mlndan oshdi. Sarhisob qilinayotgan ushbu yilda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash va aholi daromadlarini oshirish va narxlar barqarorligini ta'minlash bo'yicha tizimli ishlar amalga oshirildi.

So'nggi ikki yilda qishloq aholisi

bandligini ta'minlash, kambag'allikni qisqartirish va oziq-ovqat mahsulot ishlab chiqarish hajmini oshirish maqsadida 200 ming gektar paxta va g'alla maydonlari qisqartirilib, 670 mingta fuqarolarga berildi.

Natijada qariyb 2,2 mln nafar mavsumiy va doimiy ish o'rinlari yaratilib, qo'shimcha 3 mln tonna mahsulotlar yetishtirildi.

Umuman olganda, 2023-yilda sohada 3 mln nafarga yaqin qishloq aholisining bandligi va daromad manbasi ta'minlandi.

Meva-sabzavotchilikda ilm-fan yutuqlari

va resurs tejamkor texnologiyalarni qo'llab, hosildorlik va daromad tobora oshib bormoqda.

Sabzavotchilikda intensiv usulda mahsulot yetishtirish amaliyoti keng qo'llanilib, joriy yilda 30 ming gektar maydonning har bir gektardan 80-100 tonnadan hosil va 6-8 ming dollar sof daromad olindi.

Xususan, Jizzax viloyati Zomin tumanida "Jilg'ali soy shabadası" fermer xo'jaligi, "Dashtobod zilolasi" fermer xo'jaligida piyozdan har bir gektardan 100-120 tonnadan, Angor tumanida "Tanovar Surxon" Agrofirma, Jarqo'rg'ondagi "Bek Ali Adxambek" fermer xo'jaliklari karamdan 70-80 tonna, Kasbi tumanida "Do'stmurod Eshonqulov", Koson tumanida "Sanjar Najim o'g'li" fermer xo'jaliklari sabzidan 70-80 tonnadan hosil olishga erishdi.

Eksporbop meva va uzum yetishtirish hajmlarini oshirish maqsadida intensiv usulda 34 ming gektar mevali bog' va 86 ming gektar uzumzorlar barpo etilmoqda.

Natijada 15 mln tonnadan ortiq sabzavot-poliz, 5 mln tonna meva-uzum, 4 mln tonna kartoshka yetishtirildi.

Bularning barchasi ichki bozor ehtiyojini qondirish barobarida, qishloq joylarida zamonaviy savdo, logistika markazlari, chuqur qayta ishlash, saqlash korxonalarining rivojlanishiga va eksport imkoniyatlarini kengayishiga zamin bo'ldi.

2023-yilda meva-sabzavotlarni qayta ishlash quvvatlari 3,3 mln tonnaga, agrologistika markazlari soni 76 taga va quvvati qariyb 1 mln tonnaga yetkazildi.

Meva-sabzavotlar eksporti geografiyasi kengaydi, Angliya va Kolumbiya bozoriga eksport koridorlari ochilib, dukkakli va quritilgan mahsulotlar eksporti yo'lga qo'yildi.

Pirovardida, bugungi kunga qadar respublikadan qiymati 1,5 mlrd dollardan ortiq mahsulotlar 75 ta davlatga eksport qilindi.

G'allakorlarimiz tomondan olimlar va

tajribali dehqonlarning tavsiyalari asosida agrotexnologiyalarni qo'llash orqali mustaqil O'zbekiston tarixida ilk marotaba 8,5 mln tonna don yetishtirildi.

Ishni tizimli va to'g'ri tashkil etish orqali har bir gektardan Buxoroda o'rtacha 75 sentner, Toshkent, Samarqand, Farg'onada 74 sentner, Andijonda 73,5 sentner, Xorazm va Namanganda 73 sentner hosil olindi.

Gap yuqori daromad haqida ketar ekan, g'allaning har gektaridan 80-85 sentnerdan hosil olib, Do'stlik, Paxtakor, Mirzacho'l, Zafarobod, Uchqo'rg'on, Ishtixon, Kattaqo'rg'on, Narpay, Paxtachi, Angor, Qumqo'rg'on, Oltinsoy, Sayxunobod, Piskent, Yuqorichirchiq, O'rtachirchiq, Beshariq, Buvayda, Dang'ara, Quva, Qo'shtepa, Urganch va Hazorasp tumanlari barchaga o'rnak bo'lib, jonbozlik ko'rsatdi.

Gektaridan 95-100 sentnerdan hosil ko'targan, Mirzacho'l tumanidagi "Og'abek Sobirovich", Uchqo'rg'ondagi "Farxod zamin tolasi", "Toshpo'lot xoji ota", Kattaqo'rg'ondagi "Rashidov SHR", Paxtachidagi "Nodirjon Navruzjon Ortikov", "Norbo'ta Meyliyevich dalasi", Buxorodagi "Madaniyat Muxammad Ismat", Romitandagi "To'ra Jo'ra Umar", "Safarobod-2000" Angordagi "Ikki do'st Surxon Angor", Jarqo'rg'ondagi "Otaqum Umidli Baraka", "Mirkamol Dostonovich", "Toshmurod bobo Abdullox", Qumqo'rg'ondagi "Xurshid Jo'rayev", Boyovutdagi "Bekzod Obloqulov", "Mexnatkashga omad yor", "Sayoxat zavqi", Bekobodagi "Boqiyeva Nazira agro", Yuqorichirchiqdagi "Ibroxim agro fayz", Boyovutdagi "Sayoxat zavqi", "Bekzod Obloqulov" Buvaydadagi "Alqor agrotex", "Buyuk Zafar", Quvadagi "Komiljon Dilafuz Ismigul" kabi fermer xo'jaliklari nomlarini mamnuniyat bilan e'tirof etsak bo'ladi.

Bularning barchasi xalqimiz uchun non narxini barqarorligini ta'minlashga zamin bo'lmoqda.

Bunday ulkan natijalar ortida dehqonlarimizning mashaqqatli va uzoqni

ko'zlab qilgan mehnati yotibti desak, ayni haqiqatni aytgan bo'lamiz.

Paxtachilikda global iqlim o'zgarishini inobatga olib, ilm-fan tavsiyalari va innovatsiyalar asosida qurg'oqchilik va suvsizlikka chidamli, yangi serhosil, ertapishar navlar maydoni kengaytirilib, suv va resurs tejovchi texnologiyalar keng qo'llanildi.

Paxtachilik kengashi tomonidan nav joylashtirishda olimlarning tavsiyalari asosida tumanlarning tuproq-iqlim sharoiti va o'ziga xos xususiyatlarini inobatga olib, 22 ta yangi istiqbolli navlar joylashtirildi va 38 ming gektarga tindirilgan urug' ekildi, 45 ming gektarda urug'lar yangilandi.

Sohada yaratilgan katta imkoniyat va tizimli ishlar natijasida hosildorlik o'tgan yilga nisbatan 3,5 sentnerga oshdi va 37,5 sentnerni tashkil qil, 3 mln 713 ming tonnalik paxta xirmoni yaratildi.

Bu ulkan natijaga o'zlarining salmoqli hissalarini qo'shgan Kattaqo'rg'ondagi "Kattaqo'rg'on Cluster", Buxoroda "Buxoro agroklaster", Paxtakorda "Semrug", To'raqo'g'onda "Namangan To'qimachi Cluster", Bog'otda "Kobotex" kabi paxta-to'qimachilik klasterlari, Angor tumanidagi "Qoraqir tomchilari", Jarqo'rg'onda "Jarqo'g'on", Oltinsoyda "Feruz", Romitanda "Kozimbobo", Qorako'lda "Samad Beshim", Do'stlikda "Eshniyoz bobo", Paxtakorda "Sher Ulug' Jahon", To'raqo'rg'onda "Baxtiyor Ne'mat Shavkat", Boyovutda "Shayzoq ota", Yuqorichirchiqda "Tangirberdi ota", Yozyovonda "Mezon", "Zulfiqor", Quvada "Solijonobod 2020", Yangibozorda "Xorazm Faxri" Urganch tumanida "Rajab ota Jumanov" fermer xo'jaliklari barchaga namuna bo'ldilar.

Paxtachilikda bozor mexanizmlariga asoslangan klaster tizimini joriy etilgani ijobiy natijasini ko'rsatmoqda. Qishloq xo'jaligi va sanoatni uyg'unlashtirgan ushbu innovatsion xo'jalik yuritish tizimi tezda o'zini oqladi va klasterlar asosiy kuchga, sohaning drayveriga aylandi.

Paxta-to'qimachilik klasterlarida yangi zamonaviy texnika va texnologiyalarni qo'llash, agrar sohani sanoatlashtirish, xom ashyoni chuqur qayta ishlab, yuqori qo'shilgan qiymat yaratish orqali, mahsulotlar eksport qilinmoqda.

Xususan, paxta-to'qimachilik klasterlarida so'nggi 5 yilda qishloq xo'jaligi va "xom ashyodan tayyor mahsulotgacha" bo'lgan qiymat zanjirini yaratishga 6,3 mlrd dollar investitsiya o'zlashtirildi.

Natijada, tolani qayta ishlash 2,5 baravar, ip-kalava ishlab chiqarish 2 baravar, tayyor mahsulot 3 baravar ortib, to'qimachilik mahsulotlari eksporti 3,5 mlrd dollarga yetdi.

Bugungi kunda agroklasterlar qishloq xo'jaligining barcha yo'nalishlarida jumladan, to'qimachilik, kasanachilik, meva-sabzavotchilik, chorvachilik, pillachilik, resurs tejamkor texnologiyalarni ishlab chiqarish va joriy etish kabi yo'nalishlarda jonbozlik ko'rsatmoqda.

Ayni paytda yurtimizda 660 dan ortiq agroklasterlar faoliyat yuritib, paxta va g'allaning 100 foizi, meva-sabzavot mahsulotining 60 foizidan ortig'i aynan klaster usulida yetishtirilmoqda.

Sohani zamonaviy yuqori unumli qishloq xo'jaligi texnikalarisiz rivojlanishni tasavvur qilib bo'lmaydi. Bejiz xalqimizda-"texnika dehqonning qanoti" deyishmaydi.

Shundan kelib chiqib, sohada texnika ta'minotini yaxshilash hamda ta'minlanish darajasini oshirish maqsadida, 2023-yilning o'zida 2,5 trln so'mlik 10,5 ming dan ortiq yuqori unumli texnika va agregatlar qishloq xo'jaligi subyektlariga yetkazib berildi.

Pirovardida chigit ekish mavsumi 20 kundan 8 kunga, g'alla o'rim mavsumi 30 kundan 16 kunga qisqarib, shudgorlash ishlarini 20-25 kunda yakunlash imkoniyati yaratildi.

Tizimli ishlar natijasida Yangi O'zbekiston davrida ilk martoba yetishtirilgan hosilning 25 foizi mashinalarda terib olindi.

Chorvachilik, pillachilik sohalarida ham

yuqori natijalarga erishilib, aholining chorva mollarini bepul identifikatsiya qilish, suv havzalarini baliqchilik tadbirkorlarga shaffof mexanizm asosida ijaraga berish tizimlari joriy etildi.

Chetdan 70 ming bosh nasldor qoramol, 180 ming bosh qo'y-echki va 2 mln bosh jo'ja keltirildi.

Tizimli tadbirlar natijasida respublikada zoti yaxshilangan qoramollar ulushi 74 foizga, hududlarda yirik chorvachilik komplekslari soni 540 taga (2019-yilda 50 ta) yetkazildi.

Pillachilikda klasterlar 74 ta yetdi, 124 mln tup tut ko'chatlari ekildi, qariyb 26 ming tonna pilla yetishtirildi.

Yana bir muhim masala, bu sohani jadal raqamlashtirishdir. Shuning uchun bu yo'nalishga alohida hamda katta e'tibor qaratildi.

O'tgan ikki yilda yangi 10 ta axborot va geoaxborot tizimlari joriy etilib, sohada ma'lumotlarning aniqligini oshirish, ma'lumot yig'ish jarayonlarida inson omilini qisqartirishga erishildi.

Natijada mahsulot yetishtiruvchilarga mahsulot yetishtirishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashni kengaytirish, yerlarni ochiq elektron tanlov orqali ijaraga berish, moliyalashtirish va kreditlash bo'yicha raqamlashgan xizmatlar yo'lga qo'yildi.

Xabaringiz bor, qishloq xo'jaligi tizimini tubdan isloh qilish va uning rivojini yangi bosqichga olib chiqish bo'yicha keng ko'lamli ishlarni boshlab, yangicha yondashuv va boshqaruvni joriy etdik.

Shu bilan bir qatorda, global iqlim o'zgarishi, suv resurslarining tobora tanqislashuvi, cho'llashuv darajasining oshishi dehqonlarimiz va soha olimlari oldiga ko'plab muammolar yechimini topish masalasini qo'yimoqda.

Bu xavflarning oldini olish, tuproq unumdorligini oshirish, sohani resurs tejaydigan va yuqori unumli yangi texnikalar bilan uzluksiz ta'minlab borish, rivojlangan davlatlar tajribasi asosida

agrotexnologiyalarni joriy etish, haqiqiy bozor mexanizmlarini joriy qilish orqali mahsulot ishlab chiqarish hajmlarini oshirish, xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash hamda yetuk bilimga ega mutaxassislar tayyorlash oldimzdagi ustuvor vazifalardan bo'lib qolmoqda.

Shuning uchun ham dunyoda sodir bo'layotgan geosiyosiy holatlar hamda tez o'zgarib borayotgan global iqlim o'zgarishlarini teran anglab, mamlakatimiz qiyosiy ustunligi va imkoniyatlarini hisobga olib, ish tutishni davrning o'zi taqozo qilmoqda.

Ushbu ustuvor vazifani ta'minlashning birdan-bir yo'li bu sohaga ilm-fan va innovatsiyalarni keng joriy etishdir.

Shundan kelib chiqib, sohani barqaror rivojlantirish, oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, iqlim o'zgarishiga moslashgan qishloq xo'jaligi yuritish uchun 2024-2026-yillarda amalga oshiriladigan tizimli ishlarni belgilab olingan:

- agrar sohadagi "ilm-fan-ishlab chiqarish" uzviy integratsiyasini yo'lga qo'yish va agroxizmatlar ko'rsatish tizimi yangi bosqichga olib chiqish uchun Qishloq xo'jaligi fanlari akademiyasi tashkil etiladi;

- jahon tajribalaridan kelib chiqib, agrar soha vakillari, jumladan, agroklastarlar, fermerlar va agrartadbirkorlik subyektalarida ilm-fan va innovatsiya yutuqlari qo'llash bo'yicha haqiqiy integratsiya muhiti yaratiladi;

- Toshkent davlat agrar universiteti va Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti faoliyati yo'nalishlari integratsiya qilinib, bugungi kun talabi va qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtiruvchilari real talabidan kelib chiqib, yangi ta'lim yo'nalishlari tashkil etiladi, innovatsion texnologiyalar asosida zamonaviy bilim va ko'nikmalarni ega va amaliyotga qo'llay oladigan kadrlarni tayyorlash yo'lga qo'yiladi;

- global iqlim o'zgarishiga moslashish, qurg'oqchil, suv tanqis mintaqalarda

yerlar degradatsiyasini oldini olish maqsadida Italiyaning Vallerani tizimi olib kelinadi va sinov tariqasida 1 mln gektar degradatsiyalangan yaylovlarni qayta tiklash loyihasi amalga oshiriladi;

- Resurs tejoyvchi innovatsion texnologiyalarni qo'llash hisobiga mahsulot yetishtirish tannarxini 30-35 foizga qisqartirish va suv tejoyvchi texnologiyalar joriy etilgan maydonlar 1,5 mln gektarga

yetkaziladi;

- Xalqaro moliya tashkilotlari mablag'lari hisobidan urug'chilik tizimi tubdan modernizatsiya qilinib, iqlim o'zgarishlariga mos, ekinlar urug'chilik tizimi yo'lga qo'yiladi va

sifatlari, raqobatbardosh urug'lik mahsulotlari ishlab chiqarish kengaytiriladi;

- sohadagi barcha axborot tizimlari "Raqqamli qishloq xo'jaligi" platformasida integratsiya qilinadi va mahsulot yetishtiruvchilarga "bir darcha" tamoyilida kompleks xizmat ko'rsatish yo'lga qo'yiladi.

Agroklasterlar faoliyati

Agrar-tadbirkorlik sohasida joriy yilda 55 ta agrosanoat klasterlari faoliyati tashkil etilib, jami klasterlar soni 669 taga yetkazildi.

Bugungi kunda paxta-to'qimachilik klasterlari 153 ta, g'allachilik klasterlari 126 ta, meva-sabzavotchilik klasterlari 136 ta, sholichilik 41 ta, dorivorchilik 8 ta, chorvachilik 34 ta, qorako'lchilik 46 ta, parrandachilik 11 ta, baliqchilik 38 ta va pillachilik 76 tani tashkil etmoqda.

Klasterlar tomonidan sohaga 510 mln. dollar investitsiya jalb qilinib, paxtani qayta ishlash 65 foizga (2022-yilga nisbatan 832 ming tn yoki 123 foizga oshgan), g'allani qayta ishlash 38 foizga (105 tn yoki 102 foizga), meva-sabzavotni qayta ishlash

92 foizga (110 ming tn yoki 111 foizga) yetkazilgan.

Shuningdek, suv tejoyvchi texnologiyalar – 34,7 ming ga o'rnatilib, jami 161,6 ming ga, yer maydonlarini lazerli — 45 ming ga tekislanib, jami 237 ming ga yetkazilgan.

Qishloq xo'jaligi texnikalari – 1,1 mingdan ortiq xarid qilinib, texnika bilan ta'minlanish darajasi 92 foizni tashkil etgan.

Ushbu tadbirlarni amalga oshirish hisobiga joriy yil hosili uchun 3,7 mln.tn paxta xomashyosi yetishtirilib, o'rtacha hosildorlik 36,6 s/ga (2022-yilga nisbatan +2,7s/ga) erishilgan.

Joriy yilning o'zida 34 719 nafar (2022-yilga nisbatan 8 119 taga ko'p) yangi ish o'rinlari yaratilib, soxada jami 224 796 nafar ishchilarning bandligi ta'minlangan.

Joriy yil hosili uchun boshqoqli don yetishtirish xarajatlarini moliyalashtirishga klaster va fermer xo'jaliklariga Jamg'armadan 5 trln 52 mlrd so'm (2022-yilga nisbatan 1,1 trln so'mga ko'p) imtiyozli kredit mablag'lari ajratib berildi. Ushbu mablag'lar ajratilishi natijasida 7,1 mln tonna (2022-yilga nisbatan 0,8 s/ga ko'p) boshqoqli don yetishtirildi.

Ushbu kredit mablag'larining 4 trln 766 mlrd so'm (94%) so'ndirildi.

Paxta xomashyosi yetishtirish

xarajatlarini moliyalashtirish uchun paxta-to'qimachilik klasterlariga Jamg'armadan 9,8 trln so'm (2022-yilga nisbatan 1,2 trln so'mga ko'p) imtiyozli kredit mablag'lari ajratib berildi. Natijada 3,7 mln tonna (2022-yilga nisbatan 3,5 s'ga ko'p) paxta xomashyosi yetishtirildi.

Shu bilan birga, terim xarajatlarini moliyalashtirishga Jamg'armadan 3,6 trln so'm imtiyozli kreditlar ajratilib, klasterlar tomonidan 4,6 trln so'm terimchilarga terim pullari to'lab berildi.

Meva-sabzavotchilik sohasida mahsulot yetishtirish va xarid qilish xarajatlarini moliyalashtirishga klasterlar va boshqa mahsulot yetishtiruvchilarga 322 mlrd so'm mablag'lar ajratilib, mahsulot yetishtiruvchi va eksportyor korxonalar tomonidan 285 mlrd so'm (89%) o'zlashtirildi.

Shundan, 202 mlrd so'm mahsulot yetishtirish uchun va 120 mlrd so'm mahsulot xarid qilish uchun yo'naltirildi.

Buxoro viloyatidagi "BCT Cluster

Agrokompleks" hamda Toshkent viloyatidagi "TST Agro Cluster" paxta-to'qimachilik klasterlariga "Better Cotton Initiative" xalqaro tashkiloti tomonidan maxsus litsenziya berildi. Bu klasterlarda yetishtirilgan paxta xom ashyosi ekologik jihatdan toza ekanligi xalqaro darajada tan olinganini tasdiqlaydi. "Better Cotton" dunyoning 26 ta mamlakatida faoliyat yuritayotgan bo'lib, 330 dan ortiq brend va 3000 ta chakana sotuvchilar uning a'zosi hisoblanadi. Ular "Yaxshilangan paxta" dasturi doirasida yetishtirilgan paxtani xarid qilish majburiyatini olgani klaster va fermerlar uchun qulay imkoniyatdir. BCI litsenziyasini olish oson emas. Buning uchun klasterlarda xom ashyo yetishtirishdan tortib, uni chuqur qayta ishlashning barcha bosqichlarida ekologik

va ijtimoiy mas'uliyat to'liq bajarilishi shart. Klasterlar 2020-yildan buyon mazkur dasturning faol ishtirokchilari sifatida ushbu tamoyillarni to'liq bajarib kelmoqda.

Klasterlar tomonidan sohaga ilg'or ilmfan yutuqlari, innovatsion texnologiyalar va zamonaviy agrotexnik tadbirlarning joriy qilinishi natijasida o'rtacha hosildorlik 2016-yildagi 26,2 sentnerdan 2023-yilda 36,0 sentnerga yoki 37 foizga oshdi. Joriy yilda Yangi O'zbekiston tarixida ilk marotaba 3,7 million tonna paxta xomashyosi yetishtirildi.

Kooperatsiyalar

Mamlakatimizda kooperatsiya munosabatlarining shakllantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Hozirda yurtimizda paxta va g'allachilik yo'nalishida 38

ta kooperativlar tashkil etilgan. Ushbu kooperativlarning a'zolari soni 327 ta, ularga birlashtirilgan maydon 23,7 ming gektarni tashkil etadi.

2023-yilda ushbu kooperativlar tomonidan 92,8 ming tonna paxtaxomashyosi yetishtirilib, o'rtacha hosildorlik 38 sentnerga yetdi.

Agrologistika markazlari

Joriy yilda qiymati 666 mlrd.so'm, quvvati 298 ming tonna bo'lgan 12 ta zamonaviy agrologistika markazi foydalanishga topshirildi. Natijada agrologistika markazlari soni 66 tadan 78 taga, quvvatlar 899 ming tonnadan 1 197 ming tonnaga yetkazilib,

Manba: Qishloq xo'jaligi vazirligi

1.4. Agrar va oziq-ovqat tarmog'ining respublika tashqi savdo aylanmasidagi o'rni va ta'siri

Respublikaning tashqi savdo aylanmasi 2023-yilda 62,6 mlrd dollar, shundan eksport 24,4 mlrd dollarni tashkil etgan bo'lsa, bu aylanmada qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat mahsulotlarining eksporti qariyb 2 mlrd dollarni yoki umumiy hajmga nisbatan 8,2 foizni tashkil etdi.

O'zbekistonda qishloq xo'jaligi *Faktlar va tendensiyalar 2023-yil*

TASHQI SAVDO AYLANMASI (yanvar-dekabr 2023 y., mln. AQSH dollari)

Tashqi savdo aylanmasi

2023- y.: **62 567,4** +23,9 %

(2022- y.: **50 500,3**)

Saldo

2023- y.: **-13 715,0** (2022- y.: **-11 035,2**)

Eksport

2023- y.: **24 426,2** +23,8 %

(2022- y.: **19 732,6**)

TSA'dagi ulushi, % da

Import

2023- y.: **38 141,2** +24,0 %

(2022- y.: **30 767,8**)

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TASHQI SAVDO AYLANMASIDA
ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO'LGAN DAVLATLAR**
(2023- yil yanvar-dekabr, mln. AQSH dollari)

XXR	Rossiya	Qozog'iston	Turkiya	Koreya Respublikasi
TSA – 13 722,0	TSA – 9 883,8	TSA – 4 398,9	TSA – 3 099,7	TSA – 2 343,2
Eksport: 2 461,8 Import: 11 260,1	Eksport: 3 307,6 Import: 6 576,1	Eksport: 1 372,5 Import: 3 026,4	Eksport: 1 248,5 Import: 1 851,2	Eksport: 40,4 Import: 2 302,9
 21,9 %	 15,8 %	 7,0 %	 5,0 %	 3,7 %
Turkmaniston	Germaniya	Fransiya	Qirg'iz Respublikasi	Afg'oniston
TSA – 1 094,4	TSA – 1 054,2	TSA – 984,7	TSA – 953,4	TSA – 867,0
Eksport: 171,2 Import: 923,2	Eksport: 75,8 Import: 978,4	Eksport: 392,1 Import: 592,6	Eksport: 631,5 Import: 321,9	Eksport: 856,7 Import: 10,3
 1,7 %	 1,7 %	 1,6 %	 1,5 %	 1,4 %

Meva-sabzavot eksporti (TIF TN kod 07*08*) 2023-yilda 1,5 foizga, 1785,4 ming tonnadan 1761,1 ming tonnaga kamaydi.

Bunga o'tgan yilning yanvar oyida respublikamiz hududiga kirib kelgan anomal sovuq natijasida meva, uzum, issiqxonalarda yetishtiriladigan mahsulotlarga katta zarar yetdi. Natijada, uzum eksporti o'tgan 2022-yilga nisbatan 55,9 foizga, karam eksporti 19 foizga, shaftoli 1,3 foizga, pomidor 23,8 foizga va quritilgan uzum 18,3 foizga kamayishi kuzatildi. Aksincha mosh eksporti 28,4 foizga, qovun-tarvuz 7,7 foizga, quritilgan olxo'ri 45,3 foizga, piyoz 45,5 foizga, gilos 58,9 foizga, o'rik 6,9-martaga ko'paydi.

Qayta ishlangan qishloq xo'jaligi mahsulotlari eksporti sezilarli darajada o'sdi. Masalan, go'sht mahsulotlari — 196%, alkogolsiz ichimliklar – 289%, tirik

dengiz mahsulotlari 129% yuqori sur'atlarda o'sdi.

Asosiy oziq-ovqat turlari jumladan, bug'doy kabi ba'zi tovarlarning asosiy eksportchilari bo'lgan bir nechta mamlakatlar qiyosiy ustunlikka ega. Shuning uchun importchi mamlakatlar ushbu asosiy eksportchilarga juda yuqori darajada qaram bo'ladi. Umuman olganda, oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi mahsulotlarining global savdosi yanada muvozanatli va tashqi omillarga chidamli bo'lib qolgan bo'lsa-da, individual tovarlar, ayniqsa asosiy oziq-ovqat mahsulotlari darajasida qaramlik jiddiyligicha qolmoqda. Juda ko'p sonli turli xil mamlakatlar oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi mahsulotlarini kam sonli eksportchi davlatlardan sotib oladi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

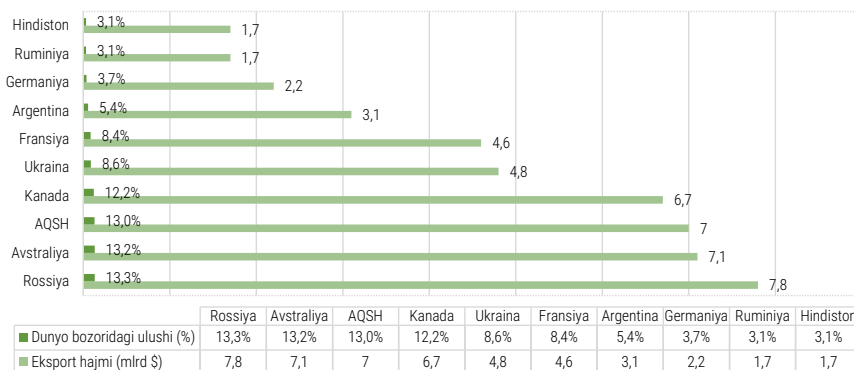
(2023- yil yanvar-dekabr, o'zgarish sur'atlari, qiymatga nisbatan)

<p>Uzum</p> <p>86,5 mln. AQSH dollari</p> <p>126,1 ming tonna</p> <p>55,9 % ↓</p>	<p>Karam</p> <p>30,5 mln. AQSH dollari</p> <p>97,2 ming tonna</p> <p>19,0 % ↓</p>	<p>Shaftoli <i>shu jumladan nektarin</i></p> <p>67,2 mln. AQSH dollari</p> <p>87,2 ming tonna</p> <p>1,3 % ↓</p>	<p>Pomidor</p> <p>44,0 mln. AQSH dollari</p> <p>57,5 ming tonna</p> <p>23,8 % ↓</p>
<p>Uzum quritilgan</p> <p>68,6 mln. AQSH dollari</p> <p>57,3 ming tonna</p> <p>18,3 % ↓</p>	<p>Mosh</p> <p>120,1 mln. AQSH dollari</p> <p>154,6 ming tonna</p> <p>28,4 % ↑</p>	<p>Qovun va tarvuz</p> <p>40,0 mln. AQSH dollari</p> <p>148,1 ming tonna</p> <p>7,7 % ↑</p>	<p>Olxo'ri quritilgan</p> <p>45,1 mln. AQSH dollari</p> <p>36,0 ming tonna</p> <p>45,3 % ↑</p>
<p>Tariq</p> <p>38,0 mln. AQSH dollari</p> <p>17,0 ming tonna</p> <p>4,6 m. ↑</p>	<p>Piyoz</p> <p>61,2 mln. AQSH dollari</p> <p>299,6 ming tonna</p> <p>45,5 % ↑</p>	<p>Gilos</p> <p>52,9 mln. AQSH dollari</p> <p>45,0 ming tonna</p> <p>58,9 % ↑</p>	<p>O'rik</p> <p>40,7 mln. AQSH dollari</p> <p>63,0 ming tonna</p> <p>6,9 m. ↑</p>

Ko'pgina mamlakatlar o'z savdo sheriklaridan import nomenklaturasi cheklangan miqdordagi kamroq tovarlarni sotib oladi. Bu mamlakatlar uchun faqat bir nechta eksportchilardan sotib olinadigan kichik assortimentdagi tovarlarning importiga qaramlik eksport qiluvchi mamlakatlardagi ta'minot inqirozlariga chidamlilik nuqtayi nazaridan xavf manbai bo'lishi mumkin. Kichik miqdordagi savdo hamkorlariga qaramlik ham import qiluvchi, ham eksport qiluvchi mamlakatlarda

nomutanosiblik va zarbalarga zaiflikka olib keladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, mamlakatlar faqat bir nechta yirik eksportchilardan iborat bo'lgan don savdo tarmog'idagi uzilishlarga eng kam chidamli. Oxirgi 2 yillik savdo aylanmasida O'zbekiston ham bundan mustasno bo'la olmadi va import hajmi eksportga nisbatan sezilarli darajada oshdi. Xususan, eksport hajmi 105,7 foizga o'sgan bo'lsa, import hajmi esa 121 foizga ortgan.

Dunyodagi eng yirik bug'doy eksport qiluvchi mamlakatlar

Manba: Jahon eksport ma'lumotlari

O'zbekiston Respublikasi bo'yicha 2023-yilda dehqon bozorlari va do'konlardagi ayrim tovarlarning o'rtacha narxlari

1 kg. so'mda

Mahsulot nomi	Yanvar	Fevral	Mart	April	May	Iyun	Iyul	Avqust	Sentabr	Oktabr	Novabr	Dekabr	Yillik o'rtacha narxlar
Guruh	14855	16218	17342	18116	18890	19501	19794	20152	20436	20381	20293	20280	18855
Arpa	4269	4403	4428	4435	4364	4283	4165	4077	4080	4095	3992	3905	4208
Bug'doy	4254	4272	4285	4241	4175	4121	3844	3689	3649	3699	3657	3637	3960
Johori	4201	4250	4300	4347	4330	4421	4335	4161	4011	3917	3813	3753	4153
Kepak	3110	3143	3147	3147	3176	3282	3246	3229	3219	3190	3154	3120	3180
Shrot	4325	4374	4403	4452	4507	4552	4556	4550	4546	4541	4508	4459	4481
Shulxa	3832	3863	3879	3894	3885	3886	3896	3919	3970	3978	3967	3917	3907
Kombikorm	3725	3782	3754	3738	3722	3815	3811	3824	3824	3820	3809	3813	3786
Oliy navli bug'doy uni	9429	9487	9473	9327	9124	9009	8899	8699	8896	9284	9318	9320	9188
1-navli bug'doy uni	7234	7144	7043	6799	6539	6431	6305	6174	6463	6813	6800	6813	6713
1-navli bug'doy unidan non	5712	5719	5754	5775	5804	5797	5787	5778	5917	6057	6058	6059	5851
Mol go'shti	71679	72446	72871	73420	74466	75421	75513	76314	77266	77495	77921	77957	75231
Qo'y go'shti	74781	75698	76411	77141	78275	79344	79681	80241	80841	80886	81273	81509	78840
Tovuq go'shti	29239	29908	30457	30616	30557	30633	30638	30873	31580	31554	31566	31878	30792
Turli baliqlar	33093	33887	34312	36061	37996	38855	39402	38942	36938	35568	35399	35686	36345
Yangi sog'ilgan sut (1 litr)	7327	7698	7876	8185	8302	8389	8472	8536	8640	8713	8829	8910	8323
Tuxum (10 dona)	14309	14238	13674	13296	12948	12143	11460	12056	14383	15055	15566	15649	13731
Paxta yog'i (1 litr)	18513	18476	18290	17733	17149	16752	16430	16267	16164	16023	15824	15487	16926
Kungaboqar yog'i (1 litr)	21021	20978	20743	19886	18991	18430	17933	17777	17733	17586	17410	17201	18807
Sariyog'	63282	64234	65436	66321	66450	66990	67198	67794	68156	68489	68690	68940	66832
Limon	12666	13904	14942	15998	20687	26377	29911	32934	36557	35678	31575	27591	24902
Olma	10333	10917	11222	11524	12886	12337	11670	11470	11271	11423	12279	13341	11721
Nok	22460	23943	25720	28156	30164	29483	26470	25043	24111	23943	24724	25829	25837
Uzum	15677	18451	20864	25411	25201	20322	16981	16001	17515	21051	27012	31014	21292
Tarvuz	3841	5963	7536	25225	11758	2470	2409	2180	2375	2774	3943	6154	6386
Qovun	4724	5998	9422	7568	11531	5302	4734	3938	3793	4087	4932	7074	6092
Mayiz	41134	42691	43272	43457	43279	43336	43163	42829	42895	43105	43057	45190	43199
Karam	3245	3860	3820	4399	4579	3245	3379	5160	5677	4343	3449	3100	4021
Bodring	25398	25868	23051	13639	5138	3251	4749	6926	6267	7588	16853	26536	13772
Pomidor	18572	20090	25937	32207	15260	6233	4749	4252	4433	6749	14504	24278	14772
Baqlajon	21653	30037	33366	33303	17342	8109	5365	4373	4528	4761	6271	12916	15169
Bulg'or qalampir	25325	36883	44600	48218	21199	8719	8466	5759	5830	6145	8548	15334	19419
Qovoq	3472	4031	4454	5869	7425	6185	5428	4927	4326	3947	3718	3642	4785
Sabzi	3376	3703	3535	3832	4063	3959	4241	4772	5124	4312	3293	2928	3928
Sarimosq	19354	20353	20972	21562	20192	17550	17408	17452	18577	20228	23745	27458	20404
Phiyoz	5794	7701	6910	6219	4879	3613	3555	3333	3222	3154	2988	2892	4522
Kartoshka	4879	5156	5009	4873	4824	4018	3847	3982	4259	4291	4193	4175	4459
Loviya	14210	14624	15614	16616	17017	17246	17456	17751	17903	18014	18155	18314	16910
No'xot	20319	20874	21474	21951	22058	21978	21941	21942	21944	21933	21949	22086	21704
Mosh	13852	13971	14095	14088	14026	13990	13936	13990	14093	14064	14025	14007	14011
Shakar	12856	12931	13420	14361	14823	14560	14012	13962	13922	13908	14111	14181	13921

Yurtimizda olib borilgan izchil tadbirlar natijasida iste'mol bozorida tovarlar narxlari o'zgarishi keskin o'zgarishiga olib kelmadi.

Oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash va bozorlarda narx barqarorligini saqlash maqsadida mahsulot hajmini ko'paytirish bo'yicha ham bir qator ishlar olib borilmoqda.

Import

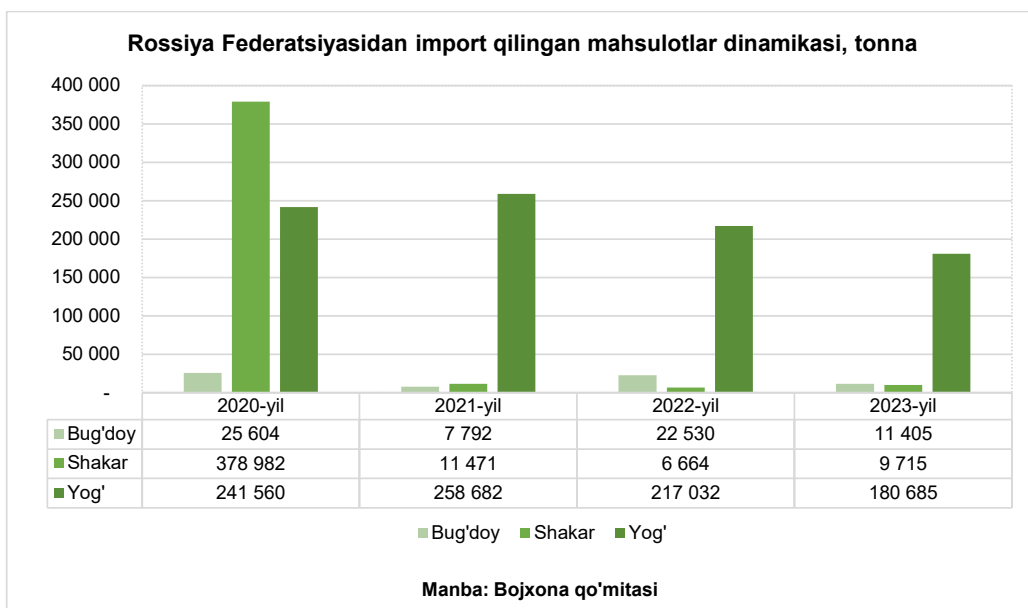
Umumiy oziq-ovqat mahsulotlari va ularning xom-ashyolari importi 3711,7 mln dollarni yoki 103,4 foizni tashkil etdi. Shundan tayyor turdagi oziq-ovqat mahsulotlari importi 2595 mln dollarni tashkil etdi.

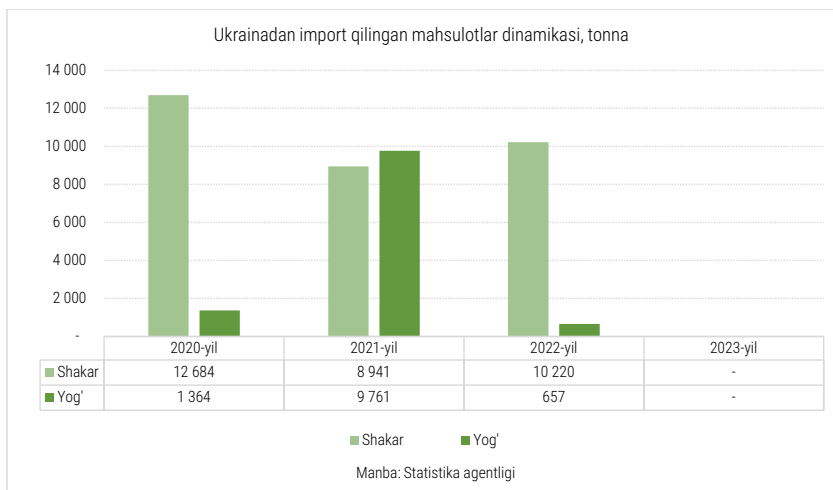
Jumladan, donli ekinlar va unlan tayyorlangan mahsulotlari 1031,5 mln doll. (107,8%), shakar, xom-ashyosi va undan tayyorlangan mahsulotlar 511,1 mln doll (96,5%), kofe, choy mahsulotlari 344 mln doll (124%), go'sht va go'sht mahsulotlari 308 mln doll (108,5%), sabzavot va mevalar 301,9 mln doll (122,6%), xayvon

uchun ozuqalar 204,2 mln doll (104,9 bar.) sut mahsulotlari 192,7 mln doll (134,4%), har hil oziq-ovqat 148,2 mln doll (50,3%) va ichimliklar 171,8 mln doll (135,7%), o'simlik yog'lar 381,5 mln doll (113,6%) mahsulotlar import bo'lgan.

Oziq-ovqat mahsulotlari importida ulushi yuqori bo'lgan mahsulotlar salqin ichimliklar (72 mln dollar), mayonez (23 mln dollar), go'sht va go'sht mahsulotlari (330 mln dollar), bug'doy (832 mln doll), o'simlik yog'i va mahsulotlari (382 mln dollar), bolalar taomi (77 mln doll), qandolat (252 mln doll), bug'doy uni (145 mln doll), sut mahsulotlari (80 mln doll) tashkil etmoqda.

Umuman olganda, narxlar barqarorligini saqlash bo'yicha amalga oshirilgan ishlar natijasida asosiy turdagi oziq-ovqat mahsulotlari narxlarining keskin oshib ketishi oldi olindi.

Rossiya Federatsiyasi va Ukraina oziq-ovqat va o'g'it importiga qattiq qaram bo'lgan ko'plab mamlakatlar uchun asosiy yetkazib beruvchi hisoblanadi. Ulardan ba'zilari kam rivojlangan mamlakatlar guruhiga, ko'pchiligi kam daromadli va oziq-ovqat taqchilligi bo'lgan mamlakatlar sirasiga kiradi.

2023-yilning yanvar dekabrda yig'ma INI o'rtacha oylik o'sish sur'ati 0,7 % ga yetdi. Bu, bir yil avvalgi ko'rsatkichdan 0,2 foiz bandga va 2021-yildagi ko'rsatkichdan 0,1 foiz bandga past bo'ldi.

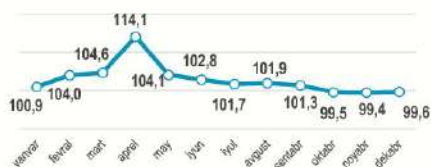
2023-yilda oziq-ovqat mahsulotlari bo'yicha INI 109,7 % darajasida, nooziq-ovqat mahsulotlar bo'yicha 107,7 %, pullik xizmatlar bo'yicha 108,7 % darajasida qayd etilib, o'rtacha oylik o'sish sur'atimos ravishda 0,8%, 0,6% va 0,7 %ni tashkil etdi. Oziq-ovqat mahsulotlari narx o'zgarishlarining kuzatiladigan barcha tovarlar va xizmatlarni 2023-yil dekabrda qisqa muddatli yig'ma INI o'sish sur'atiga umumiy ta'siridagi hissasi 45,2 % ga, nooziq-ovqat mahsulotlar va xizmatlar hissasi 27,4%ga to'g'ri keldi.

Hisob-kitoblarga ko'ra, oziq-ovqat mahsulotlari hissasiga uchta yirik guruhlarining 2022-yil dekabrda nisbatan yig'ma INI o'sish sur'atiga jami ta'sirining 46,8%i to'g'ri keldi (bir yil avval ushbu ko'rsatkich 53,9%ni tashkil etgan). Xizmatlar narxlarining ta'siri uchta asosiy guruhlar orasida eng past bo'ldi va uning ulushi 22,9%ni (o'tgan yili 15,7%) tashkil etdi. Shunday qilib, oziq ovqat mahsulotlarining narx o'zgarishlari hisobiga 2023-yil uchun yig'ma INI 4,10 f.d. o'sgan bo'lsa, nooziq-ovqat mahsulotlar va xizmatlardagi narx o'zgarishlari hisobiga jami 4,67 f.d. o'sdi.

2023-yilning dekabrda "Donli ekinlar va yorma mahsulotlari" (109,7 % ga 131,3%), "Yog'larva moylar" (90,3 % ga 110,9%), "Sabzavotlar, ildizmevalilar va dukkakkilar" (98,6 % ga 112,9%) va "Shakar, qandolat mahsulotlari vadesertlar" (109,0% ga 124,6 %) guruhlaridayillik nisbatdagi INI 2022-yilning dekabrda mos ko'rsatkichdan sezilarli darajada past bo'ldi. Mevalar va yong'oqlar esa, aksincha 2023-yilda bir yil avvalgiga qaraganda sezilarli qimmatlashdi. 1.5. Oziq-ovqat yetishtirish hajmini oshirish

ALOHIDA TURDAGI OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI INI, % da

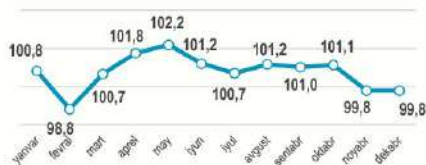
Guruch va guruch oqshog'i
2023- yilning yanvar-dekabrida **▲138,7%**

Bug'doy uni
2023- yilning yanvar-dekabrida **▼98,9%**

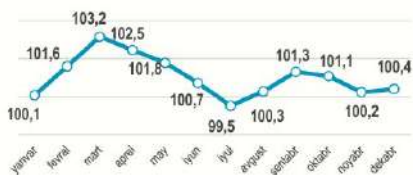
Mol go'shti (suyakli)
2023- yilning yanvar-dekabrida **▲109,3%**

Qo'y go'shti
2023- yilning yanvar-dekabrida **▲109,3%**

Xom, yangi sog'ilgan sut
2023- yilning yanvar-dekabrida **▲113,3%**

Tuxum
2023- yilning yanvar-dekabrida **▲111,7%**

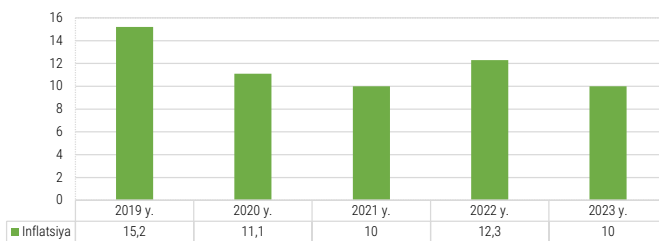
Kungaboqar yog'i
2023- yilning yanvar-dekabrida **▼82,2%**

Shakar
2023- yilning yanvar-dekabrida **▲111,0%**

O'zbekiston Respublikasida 2019-2023 yillarda inflyatsiya darajasi (foizda)

Manba: Markaziy bank

Iste'mol narxlarini indeksi (INI) dinamikasi*

foizda

Davr	o'tgan yilning mos davriga nisbatan			
	INI	shundan:		
		oziq-ovqat mahsulotlari	nooziq-ovqat mahsulotlar	xizmatlar
2023-yil				
Yanvar	12,2	15,4	10,9	8,4
Fevral	12,2	15,5	10,7	8,5
Mart	11,7	14,6	10,2	8,4
April	11,0	13,7	9,3	8,6
May	10,4	13,0	8,4	8,6
Iyun	9,0	10,5	7,9	8,0
Iyul	8,9	10,7	7,3	8,2
Avgust	9,0	10,6	7,3	8,5
Sentyabr	9,2	11,0	7,6	8,2
Oktyabr	9,0	10,9	7,7	7,5
Noyabr	8,8	10,1	7,5	8,3
Dekabr	8,8	9,7	7,7	8,7

Qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqaruvchilar narxlarini indeksi dinamikasi

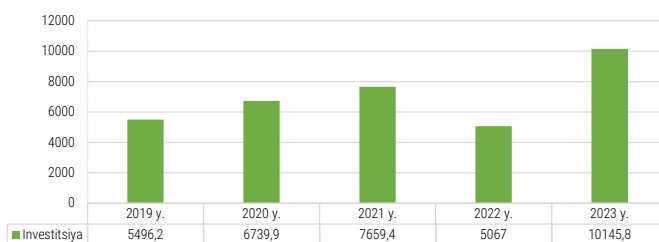
o'tgan chorakka nisbatan % da

Nomi	2022-yil II-chorak	2022-yil III-chorak	2022-yil IV-chorak	2023-yil I-chorak	2023-yil II-chorak	2023-yil III-chorak	2023-yil IV-chorak
QISHLOQ, O'RMON VA BALIQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI	102,1	102,0	104,4	102,8	100,9	98,7	104,3

O'zbekistonda qishloq xo'jaligi *Faktlar va tendensiyalar 2023-yil*

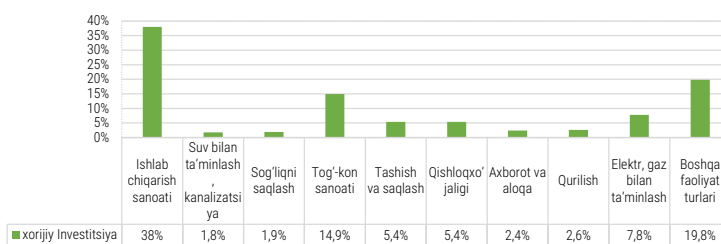
Qishloq xo'jaligi, ovchilik mahsulotlari va shu sohalardagi xizmatlar	102,1	102,0	104,5	102,9	100,9	98,5	104,3
O'rmon xo'jaligi, yog'och tayyorlash mahsulotlari va shu sohalardagi xizmatlar	101,7	100,7	100,3	100,5	101,3	102,6	105,6
Baliq va boshqa baliq ovlash mahsulotlari; baliqchilik mahsulotlari; baliq ovlash va baliqchilik bilan bog'liq xizmatlar	103,6	99,9	104,4	103,3	101,8	102,6	101,4

Asosiy kapitalga xorijiy investitsiya va kreditlar hajmi(mlrd. so'm)

Manba: Statistika agentligi

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha xorijiy investitsiya va kreditlar tarkibi

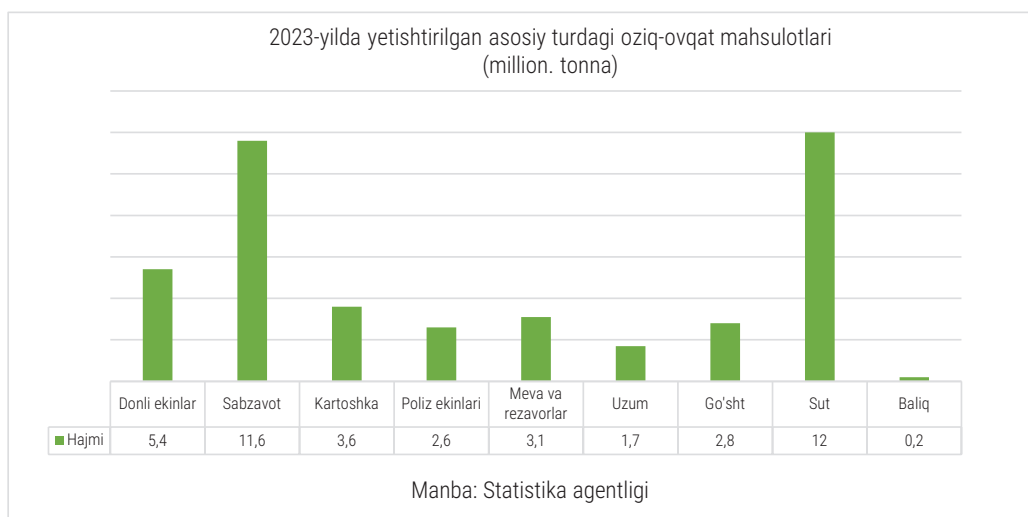
Manba: Statistika agentligi

1.5. Oziq-ovqat yetishtirish hajmini oshirish

2023-yilda oziq-ovqat mahsulotlari yetishtirishni yanada ko'paytirish, qayta ishlash hajmlarini oshirish, bozorda narxlar barqarorligini ta'minlash bo'yicha aniq chora-tadbirlar belgilanib, ijrosi yuzasidan tizimli ishlar amalga oshirildi. 2023-yilda 86,3 trillion so'mlik oziq-ovqat sanoati mahsulotlarini mahsulot ishlab chiqarildi va belgilangan reja 105,9 foizga bajarildi. Respublikada ro'yxatdan o'tgan oziq-ovqat korxonalarini soni 28,7 ming ta, shundan 16,5 ming tasi faoliyat yuritmoqda, 9,5 ming tasi faoliyati to'xtagan, 2 714 ta yangi tashkil etilgan, 1 074 tasi tugatilgan.

Faoliyat yuritayotgan 16,5 ming ta korxonalardan 1,2 ming tasi meva-sabzavotni 1,3 ming tasi sutni, 668 tasi go'shtni qayta ishlash va 13,4 ming tasi boshqa turdagi oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalar toifasiga to'g'ri keladi. Amalga oshirilgan tizimli ishlar natijasida, 2023-yilda 8,4 million tonna don ekinlari, 11,6 million tonna sabzavot, 3,6 million tonna kartoshka, 2,6 million tonna poliz, 3,1 million tonna meva, 1,7 million tonna uzum yetishtirildi. Aholini asosiy turdagi qishloq xo'jaligi mahsulotlari, xususan, go'sht, sut, tuxum, baliq va asal mahsulotlari bilan ta'minlashni ko'paytirish maqsadida 2,8 million tonna go'sht (tirik vaznda), 12 million tonna sut, 0,2 million tonna baliq, 8,5 milliard dona tuxum yetishtirildi.

Meva-sabzavotni qayta ishlash quvvatlari 3 065 ming tn dan 3 250 ming tn (+185 ming tn), go'shtni qayta ishlash quvvatlari 427 ming tn dan 458 ming tn (+31 ming tn), sutni qayta ishlash quvvatlari 2 760 ming tn dan 3 100 ming tn (+340 ming tn) yetkazildi.

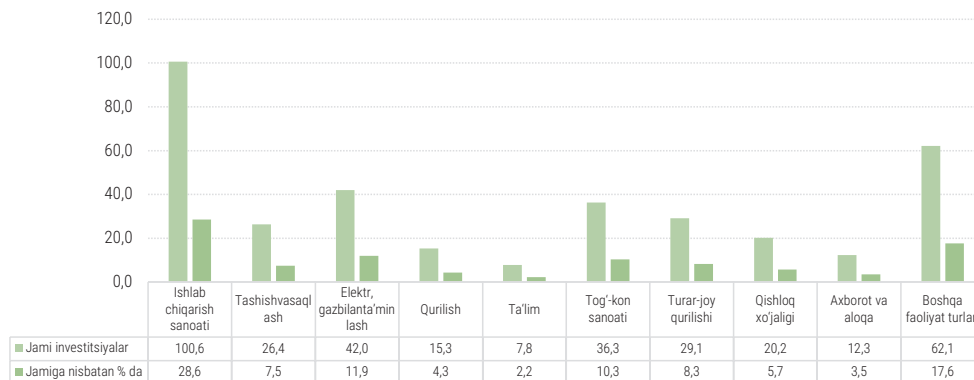
Reyting	Mamlakat	Yakuniy baho	Maqbullik	Mavjudlik	Sifat va xavfsizlik	Barqarorlik va moslashish
1	Finlyandiya	83,7	91,9	70,5	88,4	82,6
2	Irlandiya	81,7	92,6	70,5	86,1	75,1
3	Norvegiya	80,5	87,2	60,4	86,8	87,4

O'zbekistonda qishloq xo'jaligi Faktlar va tendensiyalar 2023-yil

4	Fransiya	80,2	91,3	69,0	87,7	70,3
5	Niderlandiya	80,1	92,7	70,7	84,7	69,2
...						
73	O'zbekiston	57,5	52,7	56,4	64,6	57,9

Manba: Oziq-ovqat xavfsizligi global indeksi, 2023-yil

IQTISODIY FAOLİYAT TURLARI BO'YICHA ASOSIY KAPITALGA INVESTITSİYALAR (trln. so'm)

Paxta xomashyosini yetishtiruvchilar tomonidan tomchilatib sug'orish tizimini joriy etish bo'yicha xarajatlarning bir qismini qoplash uchun 160 mlrd so'm va qishloq xo'jaligida suv tejavchi texnologiyalarni joriy etish uchun subsidiyalar 16,7 mlrd so'm 2023-yil uchun respublika byudjetidan birinchi darajali byudjet mablag'larini taqsimlovchilariga ajratilgan.

Davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlari zamon talablariga moslab borilayotganligi sababli 2023-yilda suvni tejaydigan texnologiyalar 500 ming gektar maydonda joriy etildi va ularning umumiy ko'rsatkichi sug'oriladigan maydonlarning 15,6 foizini tashkil qildi.